

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА
УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Андрій ФОМЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ

Освітній ступінь : молодший бакалавр
Спеціальність: 053 Психологія
Освітня програма ДДУВС від 31.08.2020 № 649
Статус навчальної дисципліни: вибіркова
Мова навчання: українська

Дніпро – 2020

Психологія творчості // Робоча програма навчальної дисципліни. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 19с.

РОЗРОБНИК(И):

Буланов В.А., доцент кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бочелюк В.Й. завідувач кафедри психології та педагогіки ЗВО «Запорізьська політехніка», доктор психологічних наук, професор.

Зарицька В.В., професор кафедри практичної психології Класичного приватного університету, доктор психологічних наук, професор

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та психології 23.08.2020, протокол № 1

Рекомендовано Науково-методичною радою університету 25.08.2020, протокол № 11

Схвалено Вченою радою університету рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом 2 років. « 27» серпня 2020, протокол № 12

Мета навчальної дисципліни «Психологія творчості» полягає у формуванні системи знань, умінь, навичок з організації процесу творчості і творче виховання студентів у вищих навчальних закладах різного типу.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- надання магістрам знань теоретичних положень основ творчої діяльності;
- систематизація способів засвоєння, відтворення і тлумачення основних понять творчого процесу;
- практичне оволодіння технологіями керівництва творчим процесом у вищих навчальних закладах;
- формування творчої індивідуальності, потреби у творчому самовдосконаленні;
- формування творчого інтелекту, творчої особистості;
- ознайомлення з методами творчих якостей студентів.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- специфіку предмету, його роль в системі гуманітарних наук;
- становлення та розвиток ідей психології творчості вищої школи в історії зарубіжної творчої думки;
- становлення та розвиток ідей психології творчості вищої школи в історії вітчизняної творчої думки;
- своєрідність творчої діяльності, її специфічні риси;
- умови розвитку творчості та підвищення рівня творчої діяльності;
- методи стимулювання творчих здібностей;
- сутність нових інформаційних технологій навчання творчості.

вміти:

- приймати рішення, передбачувати результат творчої діяльності, поєднувати завдання виховання і розвитку особистості;
- виявляти в навчальному предметі на різних рівнях його вивчення основні провідні ідеї, поняття, переконання для розвитку творчого мислення;
- діагностувати професійноособистісні якості творчої особистості.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Загальна характеристика творчої діяльності.

Визначення поняття «творчість». Уява як основний компонент творчого процесу. Стратегії творчого пошуку. Творчість як процес. Моделювання процесів творчості. Загальна структура творчої діяльності як системи. Процес творчої діяльності. Продукт творчої діяльності. особистість творця. Середовище. умови, у яких проходить творчість. Творчий акт.

ТЕМА 2. Види творчої активності та проблеми її стимулювання

Загальна характеристика видів творчості. Наукова, технічна та художня творчість. Літературна, образотворча та музична творчість. Ігрова творчість. Військова. Ситуаційна. Зовнішні фактори, які обумовлюють творчу активність. Внутрішні фактори, які обумовлюють творчу активність. Умови творчості. Внутрішні бар'єри. Стимулювання прояву креативності. Психічні блоки та фіксації, що можуть перешкодити виконанню завдання

ТЕМА 3. Творчість як процес

Рівні творчого процесу. Творчість на рівні підсвідомості. Свідомий рівень творчості. Складові творчої активності. Механізм творчості. Етапи творчої праці. Теорія П. Енгельмейєра. Чотиристадійна теорія творчого мислення. Інсайт. Теорія Ж. Ефеля. Дослідження Я.О. Пономарьова. Думка як продукт і форма творчості. Ціль як форма мобілізації творчої енергії.

ТЕМА 4. Індивідуальний творчий потенціал особистості

Поняття про творчу унікальність особистості. Поняття творчого потенціалу особистості. Уродженій і придбане в особистості. Діяльнісна основа здібностей, потреб і інтересів. творчим стилем діяльності. Креативність. Теорія психолог Х. Е. Тріка. Креативна особистість. Творча особистість. Параметри креативності Дж. Гілфорда. Теорія інвестування, запропонована Р Стернбергом і Т. Любартом. Проблеми розвитку творчої особистості (Б. М. Теплов, Н. С. Лейтес). Типи обдарованості. Правополушарність. Лівополушарність. Типи творчих особистостей. Структурні компоненти творчих здібностей. Евристичне мислення. Дивергентне мислення. Інтелектуальна творчість.

ТЕМА 5. Розвиток творчої діяльності на різних етапа її онтогенезу.

Типи життєвих стратегій, що характеризують різний рівень творчої активності. формування знакової функції та її зв'язок із розвитком здатності виконувати певні перетворення проблемної ситуації. Розвиток творчої уяви в ігровій діяльності. Фактори, що впливають на дитячу творчість. Методи навчання обдарованих дітей. Підходи до розуміння творчої дії: класифікаційний, біхевіористичний, гуманістичний, психоаналітичний, прагматичний. Творчість як уміння “схопити” й передбачити цілий гештальт.

Параметри сімейних стосунків, які впливають на розвиток творчих здібностей. Зв'язок інтелекту й особистості. Творчий потенціал у період геронтогенезу

ТЕМА 6. Методи дослідження творчої особистості.

Загальна характеристика методів дослідження творчої особистості. Метод спостереження. Метод бесіди. Метод анкетування. Метод вивчення результатів діяльності. Експеримент. Тестування. методики з використанням спеціально підібраних або складених завдань для вивчення художньої й технічної творчості.

ТЕМА 7. Методи навчання творчості.

Методи розвитку творчого спілкування та творчих рис характеру. Евристичний діалог Сократа. Метод “мозкової атаки”. Метод колективної записної книжки Дж. В. Хейфіля. Метод “письмової мозкової атаки” метод синектики В. Дж. Гордона. Методи активізації та використання індивідуального творчого потенціалу, самоусвідомлення та самоорганізації особистості. Метод індивідуальної “мозкової атаки”. Метод “монолог винахідника” Метод контрольних запитань (МКЗ) Т. Ейлоарта. Список контрольних запитань Е. Крину. Методи самопізнання власних особистісних якостей за допомогою самоспостереження. Метод самовиховання особистості. Методи активізації та реалізації творчого досвіду особистості. Алгоритм розв'язування винахідницьких задач (АРВЗ) Г. С. Альтшуллера. Методи активізації інтелектуальних процесів. Метод морфологічного аналізу та синтезу за Ф. Цвіком. Метод “матриць варіантів” А. Моля. Інтегративний метод “метра” за І. Бувеном. Метод семиразового пошуку Г. Буша. Метод фокальних об'єктів (МФО) за Ф. Кунце. Системі творчого пошуку КАРУС за В. О. Моляко. Метод інверсології за А. Ф. Есауловим. Творчі тренінги на уроках і в домашніх умовах. Завдання, призначені для формування творчих здібностей людини. Виявлення творчих задатків у школі.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Психологія творчості» передбачено:
для денної форми навчання – залік;

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
-------------	------------------

5	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Курсант, студент, слухач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Психологія творчості» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають:

Залік; стандартизовані тести; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; демонстрації студентами завдань з проведення психологічного тестування при різних, найбільш поширених захворюваннях; інші види індивідуальних та групових завдань, проведення психодіагностики складових самосвідомості та методи їх оцінювання).

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Використання психодіагностичних тестів: відбір, проведення емпіричного дослідження, математичного аналізу та оцінювання результатів.

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни (рекомендовані джерела інформації)

Додаток 2 (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності)

Додаток 1.1.
до Робочої програми з навчальної
дисципліни

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

**Лариса
Наливайко**

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ САМОСВІДОМОСТІ

Освітній ступінь молодший бакалавр Спеціальність 053 психологія

на 2020/2021 навчальний рік

Форма навчання ДЕННА **Обсяг** 3 кредитів ЄКТС (90 годин).

Факультет(и) соціальнопсихологічної освіти та управління

Курс 2 Групи МБ-ПС-921

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Загальна характеристика творчої діяльності	12	4	2	2		8
2	Види творчої активності та проблеми її стимулювання	12	4	2	2		8
3	Творчість як процес	12	4	2	2		8
4	Індивідуальний творчий потенціал особистості	12	4	2	2		8
5	Розвиток творчої діяльності на різних етапах її онтогенезу	12	2	2			10
6	Методи дослідження творчої особистості	16	6	2		4	10

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
7	Методи навчання творчості	14	6	2		4	8
	Разом за семестр	90	30	14	8	8	60
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>					

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та психології 23.08.2020, протокол № 1

Т.в. о. завідувача кафедри психології та педагогіки

Тимофій ДЕМЧУК

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ САМОСВІДОМОСТІ

Освітній ступінь молодший бакалавр

Спеціальність 053 Психологія

на 2020/2021 навчальний рік

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Анджейчак А. Психологопедагогічні умови формування творчої особистості дитини в освітньовиховних закладах. *Обдарована дитина*. 2000 р. №5. С.813.
2. Антонюк Л. В. Особливості роботи з обдарованими дітьми. *Шкільна бібліотека*. 2016. №5. С.41-43.
3. Балл Г.О. Про визначальні характеристики здібностей і принципи їх врахування у навчально – виховній роботі. Київ: Дніпро, 1992. 230 с.
4. Баракова Ю.Є. Інтелектуальні ігри в початковій школі. Харків: Вид. група "Основа", 2005. 192 с.
5. Баракова Ю.Є. Універсальні інтелектуальні ігри. Педагогічна академія пані Софії. Харків: Вид. Група "Основа", 2005. 32 с.
6. Барко В.В., Панок Л.В., Лазаревський С.П. Психологопедагогічна діагностика творчого потенціалу особистості учня в навчально-виховному процесі: Методичні рекомендації. Тернопіль, 2000. 85 с.
7. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник / І. Д. Бех. Київ: Либідь, 2008. 848 с.
8. Бухлова Н.Б. Обдарована дитина. Психологопедагогічний супровід. Київ: Шкільний світ, 2013. 104 с.
9. Вауліна О. М. Закордонний досвід у роботі з обдарованими дітьми. *Початкове навчання та виховання*. 2015. №31 32. С.36-39.
10. Волобуєва Т.Б. Розвиток творчої компетентності школярів. Харків, 2005. 110 с.
11. Володарська М.О. Робота з обдарованими дітьми Харків : Основа, 2010. 190 с.
12. Волощук І. С. Науковопедагогічні основи формування творчої особистості. Київ: Педагог. думка, 2008. 160 с.
13. Каряка Л. Г. Обдаровані діти, які вони? *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. №1. С.6-10.
14. Клепиков О.І. Кучерявий І.Т. Основи творчості особи. Київ, 2006. 165 с.

- 15.Котляревська О. О. Обдарована дитина: знахідка чи проблема Київ: «Каравела», 2014. С.40-47.
- 16.Кочерга О.П. Психофізіологія творчості дітей. Київ: *Шкільний світ*, 2011. 128 с.
- 17.Матвійчук В. Виявлення та підтримка обдарованих дітей. *Психолог*. 2014. №9. С.18-19.
- 18.Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / О. Л. Кононко, З. П. Плохій, А. М. Гончаренко. Київ: Світич, 2009. 208 с.
- 19.Міщиха Л. П. Творчий потенціал у період пізньої дорослості : монографія. ІваноФранківськ : Місто НВ, 2014. 400 с.
- 20.Пелех Н. В. Обдарована дитина: заняття з розвитку творчих здібностей дошкільників старшого віку. *Дошкільний навчальний заклад*. 2015. №9. С.714.
- 21.Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості. Київ, 2006. 124 с.
- 22.Розвиток творчої особистості в умовах екологічної кризи / Під редакцією О. В. Киричука і В.В. Рибалки , Київ 2003. 123 с.
- 23.Роменець В. А. Психологія творчості: Навч. посіб. Київ: Либідь, 2001. 288 с.
- 24.Роменець, В. А. Психологія творчості : навчальний посіб. для студ. вищ. навч. закл / В. А. Роменець. Київ: Либідь, 2004. 288 с.
- 25.Серапулова Є.П. Виховання обдарованої дитини. *Початкова школа*. 2000. №2. С.35.
- 26.Творча діяльність в ускладнених умовах / В. О. Моляко, А. Б. Коваленко, Л. А. Мойсеєнко, В. А. Семиченко, Т. М. Третяк та ін. За загальною редакцією В. О. Моляко. Київ, 2007. 308 с.
- 27.Ткач Р.В. Психологічні особливості творчої активності особистості. Запоріжжя, 2009. 320 с.
- 28.Туріщева Л.В. Особливості роботи з обдарованими дітьми. Харків: Вид. гр «Основа», 2008. С.122.

Інтернетресурси:

1. twirpx.com/file/524552/
2. studentlibrary.net/.../86101043
3. monsimulacres.at.ua/load/12
4. ladoshki.com/?books...29

**Т.в. о. завідувача кафедри
психології та педагогіки**

Тимофій ДЕМЧУК